

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

1(6)

Catarina Östlund
Tel: 010-698 10 47
catarina.ostlund
@naturvardsverket.se

MÖTESANTECKNINGAR
2016-10-19 Ärendenr:
NV-00322-14

NÄRVARANDE

Aylin Farid, Avfall Sverige
Åsa Lindskog, Avfall Sverige
Kristina Einarsson, Boverket
Johanna Eriksson, Havs- och vattenmyndigheten
Anne-Marie Johansson, KemI
Annica Dahlberg, Förpacknings- och
tidningsinsamlingen
Anna Säfsten, Borås kommun
Ingrid Haglind, Skogsindustrierna
Åsa Stenmarck, IVL Svenska Miljöinstitutet
Klas Cullbrand, Chalmers Industriteknik
Inger Olofsson, Region Västerbotten/Vännäs
kommun (anmält förhinder)
Marianne Hedberg, Sveriges Byggindustrier
Petra Holgersson, Håll Sverige Rent
Britt Sahleström, Återvinningsindustrierna
Ola Wik, SGI

Naturvårdsverket

Lena Callermo
Linda Gårdstam
Catarina Östlund
Elin Forsberg
Annica Carlsson
Kristina von Rein
Petra Selander
Elisabeth Österwall
Ola Larsson

AVFALLSRÅDET 28 SEPTEMBER 2016

Datum 28 september 2016 kl 12:45 – 15:00
Plats: Naturvårdsverket, Valhallavägen 195, lokal Tyresta

Anteckningar från Avfallsrådet den 28 september 2016

Välkomnande och på gång

Välkomnande av Lena Callermo, ordförande i Avfallsrådet.

Linda Gårdstam informerade om på gång listan inom avfallsrådet. För att underlätta läsningen har alla reviderade texter markerats med stjärna och alla nya texter markerats med två stjärnor. Hon lyfte att vi helt nyligen redovisat två regeringsuppdrag:

- Regeringsuppdrag om förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem
- Regeringsuppdrag om textilier

Vidare har vi fått ett nytt regeringsuppdrag om att ta fram en strategi för hantering av gruvavfall som ska tas fram tillsammans med Sveriges geologiska undersökning (SGU). Slutligen informerade hon om att avfallsstatistikrapporten som togs fram i juni ”Avfall i Sverige” har reviderats. Den tidigare versionen är borttagen från hemsidan.

Nationella avfallsplanen

Arbetet med planen, syfte och planens användning

Projektledaren Elin Forsberg berättade om arbetet. Elin har tagit över efter Björn Pettersson. Hon informerade om att redovisningen av uppdraget till regeringen har skjutits fram från 15 januari till 15 mars, främst pga av att en miljöbedömning av planen ska göras enligt 6 kap. miljöbalken. Aktuellt i arbetet är det avgränsningssamråd med berörda statliga myndigheter som ska göras som del i miljöbedömningen och att utvärderingen av den tidigare planen och programmet snart är klart. Hon informerade vidare om att planen har följande syfte:

- att förbättra sunda förberedelser för återanvändning, materialåtervinning, återvinning och bortskaffande av avfall och
- att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och den miljöpåverkan som hänger samman med genereringen av avfall.

Förslag till hur planen ska användas redovisades:

- Utgöra en grund för samhällets/aktörers arbete med avfallsförebyggande och avfallshantering
- Utgöra en grund för kommunala avfallsplaner
- Utgöra en grund för Naturvårdsverkets arbete (åtgärdsplan, VP m.m.)
- Ge en tydlig bild av hur Sverige arbetar med frågorna, vilka mål som finns, och vilka områden som är prioriterade för att målen ska nås
- Bidra till att Sverige följer avfallsdirektivet

Analys av uppfyllande av mål

Elin informerade om den sk Gap-analys som gjorts av det övergripande målet för avfall som finns som en precisering till miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö:

”Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.”

Analysen genomfördes under en tvåtimmars workshop då ett tjugotal handläggare på Naturvårdsverket fick göra en bedömning av hur långt vi idag står från att uppnå de olika delarna i målet, det sk gapet. Målet delades upp i fem delar och betygssattes på skalan 0-9. De viktigaste motiven/orsakerna för om de olika delarna i målet ska kunna nås identifierades. ”Att avfallet förebyggs” var den del i målet som bedömdes som svårast att nå.

Avfallsrådet ombads göra motsvarande analys för sina organisationer och besvara senast 14 oktober enligt anvisningar i ett mejl som skickades ut efter mötet.

Genomgång av avfallsströmmar och framtida kapacitet för avfallsbehandling

Annica Carlsson, Naturvårdsverket presenterade arbetet med avfallsströmmar. Enligt uppdrag ska planen omfatta alla avfallsströmmar. I analysen har vi utgått från den indelning av avfallet som används vid rapportering av EU:s avfallsstatistik. Ett problem med denna statistik är att det inte är möjligt att följa hur det uppkomna avfallet har behandlats. Fokus i analysen har varit att bedöma för vilka avfallsströmmar där det finns en betydande potential att förbättra behandlingen av avfallet.

Av analysen kan man bland annat dra följande slutsatser:

- Få specifika, kvantifierade mål - endast ett branschspecifikt mål: bygg och rivningsavfall
- Potential för effektivare avfallshantering av utsorterade strömmar (ex. gummiavfall, plastavfall, vanligt slam, mineralavfall från avfallshantering, jord, kasserad utrustning, uttjänta fordon)
- Stor potential att förbättra utsortering i blandade avfallsströmmar (Hushållsavfall, blandade och ej differentierade material, sorteringsrester, mineralavfall från bygg och rivningsavfall)
- Stora mängder avfall används till sluttäckning av deponier. Vad sker när deponier är sluttäckta?
- Få specifika styrmedel som styr mot ökad materialåtervinning, med undantag producentansvar, pantsystem och viktbaserad avfallstaxa

Christina Jonsson, Naturvårdsverket informerade om att avfallsplanen enligt direktivet ska innehålla följande uppgifter:

- analys av nuvarande situation när det gäller avfallshantering med beskrivning av befintliga avfallsinsamlingssystem

- bedömning av behovet av nya insamlingssystem samt ytterligare infrastruktur för avfallet
- kapacitet för framtida bortskaffande eller återvinningsanläggningar

Vår egen bedömning av kapaciteten är följande:

- Deponering, tillräcklig
- Förbränningskapacitet, överkapacitet för hantering av svenskt avfall, samtidigt som det saknas förbränningskapacitet i Europa
- Flygaska, behov utveckla tekniker och metoder för hantering av flygaska, drivs av att Langøya i Norge stänger 2022
- Avfall i anläggningsarbeten, behov av platser för upplag av massor
- Biologisk behandling, ökar men behov att utveckla och bygga ut kapacitet i vissa områden
- Sortering av avfall, behov utveckla insamling och sortering, bland annat av förpackningar
- Sortering och återvinning av plast, behov av mer kapacitet (och efterfrågan)

Därefter följde en diskussion om avfallsrådet känner igen sig i de bedömningar Naturvårdsverket gjort vad gäller avfallsströmmar och kapacitet.

Synpunkter kring kapacitet:

- Information. Det finns en kapacitetsbrist vad gäller information exempelvis till konsumenter.
- Återbruk. Inte tillräcklig kapacitet, behöver få större utrymme. Behov utveckla insamlingen, ex pop-up container. Innovativ design
- Sortering. För mycket blandat avfall, inför krav på utsortering, men också viktigt koppla till att det finns en efterfrågan det återvunna materialet.
- Kapacitetsbrist på säker utsortering av material som kan innehålla farliga ämnen. Men finns risker för arbetsmiljöproblem vid hantering av t.ex. avfall som innehåller flamskyddsmedel
- Förbränning. Instämmer med den presenterade bilden.
- Förbränningskapacitet. Den är väl utbyggd men många anläggningar importerar avfall så att kommunerna har svårt att hitta anläggningar som vill ta emot deras avfall för förbränning.
- Hantering av massor. Svårt hitta platser, därmed kapacitetsbrist. I framtiden (om 10 år?) kan kapacitetsbristen för massor öka då många deponier är sluttäckta. Synpunkt om att kommunen inte saknar incitament att peka ut platser för masshantering.
- Deponier. Hur gör vi när alla deponier är sluttäckta? Viktigt att framföra denna problematik. Vad är planen?
- Flygaska. Instämmer med den presenterade bilden.
- Sällsynta metaller. Ska Sverige bygga ut en kapacitet för att hantera sällsynta metaller? Miljömässigt är det inte bra att vi exporterar detta avfall eftersom vi i Sverige inte hanterar detta. En utbyggd kapacitet kan vara en bra affärsidé, Sverige skulle kunna tjäna pengar på det här.
- Fler materialströmmar än det som nämns här, fler kapaciteter behöver beskrivas

- Plast. Behov öka insamling och kapacitet för återvinning av plast, men behöver kopplas till efterfrågan.
- Kapacitet behöver knytas till att inflödet av material. Ett exempel här är förpackningar – sortering av förpackningar relativt sett inflödet av förpackningar. Kapaciteten måste motsvara den mängd förpackningar som finns sätts på marknaden.
- Behandlingskapacitet relativt sett om vi är på ”rätt plats” i avfallshierarkin

Övriga synpunkter:

- priset på återvunna råvaror kan inte konkurrera med nyråvara
- Kunskap om materialflöden saknas – var är det stora förluster?
- För stort fokus på mängder och för lite fokus på kvalitet
- Välj annat ord än ”upplag”
- Nedskräpning runt insamlingsplatser är problem
- Behov av en beteendevetenskaplig ingång, hur få människor att inte slänga skräp.
- Inte sortera i förpackningar utan istället i materialströmmar
- Inte fastna i hushållsbehandling
- Gbg har problem med förorenad lera. Problematik för olika delar i landet.

En generell kommentar handlade om hur synpunkterna från förra avfallsrådet 4 maj om prioriterade områden omhändertagits. Catarina konstaterade att diskussionen då handlade om vilka områden som bör prioriteras i planen och att det kommer utgöra ett viktigt underlag till utformningen av planen.

Regeringsuppdraget giftfria och resurseffektiva kretslopp

Ola Larsson inledde med att visa några introducerande bilder, se webben [Avfallsrådet - Naturvårdsverket](#). Inledningen avslutades med följande frågor till deltagarna:

- Vad är bra med vägledningen?
- Vad kan utvecklas?

Synpunkter och förslag

Nedan finns en översiktlig sammanfattning av de synpunkter och förslag som framfördes. Mer utförlig dokumentation finns upprättad i regeringsuppdraget för giftfria och resurseffektiva kretslopp¹. Flera deltagare hänvisade till muntliga och skriftliga synpunkter som lämnats tidigare inom ramen för arbetet med regeringsuppdraget.

- Bra att en vägledning tas fram.
- Otydlig målgrupp.
- Inledningen kanske har en annan målgrupp – t.ex. tillverkningsindustri.
- Otydligt hur dokumentet ska användas.
- Vägledningen skulle vinna på att kortas ned och koncentreras/vässas.
- Överväg att kasta om ordningen så att det konkreta kommer först och bakgrunden sist.

¹ Naturvårdsverkets ärendenummer NV-00433-15.

- Fler begrepp behöver definieras (utfasning, rent).
- Vidga gärna perspektivet till utanför Sverige.
- Exempelen i sig är bra, men skapar de klarhet eller en osäkerhet om vad som gäller utanför exemplen?
- Dela in exemplen efter målgrupp: ”Exempel för dig som kommun...”
”Exempel för dig som återvinnare...”.
- Förutsättningarna som beskrivs är kanske inte vägledning.
- Vägledningen saknar ett fokus på vad som kommer ut ur återvinningsprocessen – dokumentet har felaktigt fokus på vad som går in i återvinningsprocessen.
- En del framför att riskvärdering är svaret ”på allt”. Riskvärdering bör i så fall tas upp som ett verktyg i det gula/under kategori B. Det behövs ett resonemang om hur riskvärderingen ska utformas.
- Det är viktigt att tydliggöra att riskvärdering måste göras för respektive användningsområde.
- Upplever att dokumentet har mindre betydelse för tillståndspliktig industri.
- Vägledningen saknar information om hur man ska hantera förpackningar som innehållit farliga produkter.
- Skulle vägledningen kunna delas upp per målgrupp eller avfallsslag/materialflöde. Eller per bransch?
- Skrivningarna om höga och likvärdiga krav riskerar att binda upp oss för framtiden – viktigt att konsekvenserna är tydliga.

Avslutning

Lena Callermo tackade och avslutade mötet.